

Cofnodion

Pwyllgor Safonau

Dyddiad: Dydd Iau, 11 Tachwedd 2021

Amser: 5.30 pm

Bresennol: A. Mitchell (Chair), K. Watkins (Vice Chair) J. Davies, R. Morgan, G. Nurton, Councillors D Fouweather, D Wilcox, Gareth Price (Head of Law and Regulation). Samantha Schanzer (Governance Support Officer), Anne Jenkins (Governance Team Leader).

Yn bresennol:

Ymddiheuriadau: Cyngorwyr Worthington

1 Ymddiheuriadau dros Absenoldeb

Dr P. Worthington

2 Datganiadau o ddiddordeb

Dim.

Croesawodd y cadeirydd yr aelod newydd Mrs Nurton a chyflwynodd y pwyllgor.

3 Cofnodion y Cyfarfod Diwethaf

Derbyniwyd bod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Gorffennaf 2021 yn gofnod gwir a chywir.

4 Adroddiad Blynyddol yr Ombwdsmon 20/21

Cyflwynodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio lythyr ac adroddiad blynyddol yr Ombwdsmon. Roedd nifer y cwynion am gamweinyddu a dderbyniwyd a lefel yr ymyrraeth gan yr Ombwdsmon yn debyg yn fras i'r flwyddyn flaenorol. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y pwyllgor, er y bu rhai atgyfeiriadau i'r Ombwdsmon, bod y rhan fwyaf o gwynion wedi'u datrys mewn setliad lleol neu ymddiheuriadau gyda 5 achos yn gofyn am ymyriad yr Ombwdsmon, bod 3 ohonynt wedi'u datrys a bod y 2 arall wedi'u setlo. Fodd bynnag, ni chyhoeddwyd unrhyw adroddiadau er budd y cyhoedd yn 2020/21 yn ymwneud â chanfyddiadau camweinyddu difrifol yng Nghasnewydd. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod cwynion y Cod Ymddygiad wedi cynyddu'n sylweddol yn genedlaethol o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, sef tua 47% a chyflwynwyd 500 o gwynion newydd i'r Ombwdsmon. Fodd bynnag, yng Nghasnewydd dim ond 2 gŵyn a gyfeiriwyd at yr Ombwdsmon am Gyngorwyr Dinas yn 2020/21 ac 1 gŵyn ynghylch Cyngorwyr Cymuned Langstone. Ni dderbyniwyd yr un o'r cwynion hyn i'w harchwilio ar y sail nad oedd unrhyw dystiolaeth o unrhyw achosion difrifol o dorri'r Cod. Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a

Rheoleiddio'r pwyllgor nad oedd y niferoedd hyn cydfynd o ran amser â'r achosion a adroddwyd yn Adroddiad blynyddol y Pwyllgor i'r Cyngor, gan eu bod yn ymwneud â'r flwyddyn ariannol ddiwethaf tra bod Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau yn rhedeg o fis Tachwedd i fis Tachwedd. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod llawer o gwynion wedi bod gan Gyngorau tref a Chymuned llai a oedd yn cael eu hystyried yn "gwynion lefel isel" a oedd yn cynnwys gwrthdaro personoliaeth ac aelodaeth o bwyllgorau.

5 Adolygiad Fframwaith Moesegol

Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor o'r adolygiad annibynnol a grybwyllwyd yn flaenorol gan CLILC o'r Fframwaith Moesegol yng Nghymru gan Richard Penn, cyn yr etholiadau lleol chyn i'r ddeddfwriaeth newydd gael ei chyflwyno. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod CLILC yn ymwybodol bod y fframwaith gwreiddiol wedi bod ar waith ers 2006 ac nad oedd wedi'i ddiwygio ers peth amser, ac roedd yr amgylchiadau presennol yn cynnig cyfle i adolygu hyn a phenderfynu a oedd yn dal yn addas i'r diben.

Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod yr adolygiad hwn wedi'i gyhoeddi'n llawn a'i fod yn cael ei ystyried gan y Gweinidog dros Gyllid a Llywodraeth Leol. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor y byddai'r model ar gyfer y Cod Ymddygiad yn newid cyn mis Mai 2022 yn barod ar gyfer y Cyngorwyr Cymuned a Dinas newydd. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y pwyllgor nad oedd unrhyw newidiadau sylweddol ond bod rhywfaint o fireinio a chryfhau darpariaethau, yn enwedig mewn perthynas â chydarddoldeb.

Tynnodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio sylw at y newidiadau posibl sydd i'w gwneud i'r drefn orfodi. Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor fod yn rhaid i bob cwyn fynd at yr Ombwdsmon cyn iddynt gael eu cyfeirio at y Pwyllgor Safonau. Nododd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio fod y broses hon wedi cael beirniadaeth gan mai dim ond ychydig sy'n cael eu cyfeirio at y Pwyllgor Safonau. Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor, er y gall y Pwyllgor Safonau ymdrin â chwynion lefel isel heb fynd at yr Ombwdsmon, nad oes gan y Pwyllgor Safonau unrhyw bwerau i gosbi heb atgyfeiriad yr Ombwdsmon. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor mai'r awgrym oedd y byddai rôl ehangach yn y dyfodol i Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau o ran ymchwiliadau ac ymdrin â chwynion ar lefel leol.

Cwestiynau:

Gofynnodd y Cyngorydd Wilcox a fyddai goblygiadau o ran costau i gyngorau, beth oedd y goblygiadau i Swyddogion Monitro, ac a fyddai hyn yn symud mwy o gyfrifoldeb i awdurdodau lleol.

- Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor nad oedd darpariaeth gyllidebol yn cael ei rhoi gan Lywodraeth Cymru ar gyfer hyn a byddai'n rhaid dod o hyd iddi o fewn yr adnoddau presennol. Teimlai Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio fod goblygiadau sylweddol iddo'i hun a'r Dirprwy Swyddog Monitro heb unrhyw adnoddau ychwanegol.
- Teimlai Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio nad yw hyn yn achos o Lywodraeth Cymru yn symud cyfrifoldeb gan fod llawer o Bwyllgorau Safonau wedi gwneud y sylw hwn yn ystod yr ymgynghoriad, lle'r oeddent yn gofyn am fwy o bŵer ac yn teimlo bod yr Ombwdsmon yn gwneud gormod, ond beth bynnag, fe fyddai yna oblygiadau o ran adnoddau.
- Gofynnodd y Cyngorydd Wilcox a ddylid anfon llythyr gan y Cyngor i nodi'r goblygiadau hyn o ran adnoddau.
- Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y pwyllgor nad ymgynghorwyd â hwy gan mai adroddiad gwybodaeth yn unig ydoedd ac roedd hyn yn seiliedig ar ddatganiad a wnaed gan y gweinidog. Hysbysodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor am yr addewid a wnaed i ymgynghori ddigwydd pe baent yn penderfynu bwrw ymlaen a phe bai

newidiadau radical i'w gwneud, gellid cyflwyno sylwadau ond nid oedd dim pellach i'w wneud ar hyn o bryd.

- Gofynnodd y Cynghorydd Wilcox am i hyn gael ei nodi a'i gyflwyno ei hun i Mrs Nurton.

6 Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau

Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor fod adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor bob blwyddyn yn y Cyngor, yn manylu ar y gwaith a wnaed gan y Pwyllgor Safonau, a bod yr adroddiad hwn yn agored i'w drafod gan mai drafft yn unig ydoedd. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor y byddai'r adroddiad hwn yn mynd i'r Cyngor ar 23 Tachwedd 2021 ac unwaith y cytunwyd ar ddrafft terfynol, gellid gwahodd cynghorydd i gyflwyno'r adroddiad ar ran y pwyllgor. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod y copi llawn o benderfyniad y gwrandawriad blaenorol wedi'i atodi gan ei fod yn benderfyniad pwysig i bob aelod ei nodi.

Teimlai'r Cadeirydd fod yr adroddiad yn ddigonol fel yr oedd ac yn gwahodd y pwyllgor i wneud sylwadau. Gofynnodd Mr Watkins i Bennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio a oedd amserlen ar gyfer cymal 2.2 yr adroddiad.

- Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor nad oedd amserlen gan ei bod yn anodd ymgymryd â hyfforddiant oherwydd cyfarfodydd o bell ond bod cyfarfod ar y gweill i fynd i'r afael â hyn gyda chyngor cymuned. Teimlai Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio fod anhawster i hyfforddi aelodau nawr gan fod etholiadau'n ddyledus o fewn 6 mis, ac roedd y Cod Ymddygiad yn cael ei newid. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor ei fod yn codi ymholiadau ar sail ad hoc gan glercod ond byddai cyflwyno hyfforddiant yn strwythuredig yn cael ei adael tan etholiadau mis Mai fel rhan o'r cyfnod ymsefydlu.

- Teimlai Mr Watkins fod hwn yn syniad ardderchog.

- Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod CLILC yn gweithio gyda chynghorau lleol i newid y modiwlau hyfforddi ar gyfer aelodau fel rhan o'r rhaglen sefydlu i safoni hyfforddiant. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor y byddai hyn yn cael ei gyflawni ar-lein ac wyneb yn wyneb.

Teimlai Mrs Nurton ei bod yn adroddiad cynhwysfawr.

Cytunodd Dr Morgan â sylwadau Mrs Nurton.

Nid oedd gan y Cynghorydd Fouweather unrhyw sylwadau i'w hychwanegu.

Teimlai'r Cynghorydd Wilcox ei fod yn adroddiad rhagorol ac nid oedd ganddo ddim i'w ychwanegu.

Cytunodd Mr Davies ei fod yn adroddiad cynhwysfawr ac roedd am ailadrodd yr angen am hyfforddiant i gynghorwyr cymuned a'i bod yn ei chael yn anodd credu nad oedd rhywfaint o hyfforddiant eisoes yn orfodol.

Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod yr adroddiad wedi'i gyflwyno'n wirfoddol tan yn awr ond o fis Ebrill nesaf daw'n ofyniad deddfwriaethol. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor y gallai fod angen iddynt ystyried sicrhau bod y flwyddyn adrodd yn cyd-fynd â'r flwyddyn ariannol.

Gofynnodd y Cynghorydd Wilcox a fyddai'r Cyngor yn dal i gael ei gynnal bron.

- Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor y byddai'n dal i fod ar waith ac nad oedd gwaith i hwyluso cyfarfodydd hybrid wedi'i gwblhau eto. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y pwyllgor y byddai'n ofynnol, o dan ddeddfwriaeth newydd, o fis Mai nesaf ymlaen, y byddai'n ofynnol cynnal cyfarfodydd hybrid a gwaith i uwchraddio cyfleusterau i fodloni hyn.

- Mynegodd y Cynghorydd Wilcox y byddai hyn o fudd i ddemocratiaeth.

Gofynnodd y Cadeirydd i gynghorydd gyflwyno'r adroddiad i'r Cyngor a chysylltu â Phennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio ar yr adroddiad hwn.

Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor mai'r arferiad oedd i'r cynghorydd hwyaf ei wasanaeth gyflwyno hyn.

Nododd y Cadeirydd hefyd y byddai'n cyflwyno pe bai angen.

7 **Cyhoeddiadau'r Cadeirydd**

Dim.

8 **Cwynion**

Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor y bu gwrandawriad ers cyfarfod swyddogol diwethaf y Pwyllgor Safonau. Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y pwyllgor na fyddai unrhyw apêl yn deillio o'r gwrandawriad hwnnw, bod y sancsiynau wedi'u rhoi ar waith a byddai'r argymhelliad ynghylch dileu'r Cynghorydd o'r Bwrdd Iechyd yn mynd i Gyngor mis Tachwedd.

Atgoffodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio'r pwyllgor fod nifer o gwynion yn erbyn cynghorwyr cymuned.

- Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod cyfeiriad wedi bod gan yr Ombwdsmon i ddweud nad oedd 2 o'r rhain wedi'u derbyn i'w harchwilio.

- Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod 4 achos o hyd gyda'r Ombwdsmon yn aros am benderfyniad, a byddai'r rhain yn cael eu dwyn yn ôl i'r pwyllgor yn y cyfarfod nesaf os adroddir am unrhyw beth pellach.

Dywedodd Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio wrth y Pwyllgor fod y penderfyniad ynghylch gwrandawriad camymddwyn wedi'i gyhoeddi a bod hysbysiad cyhoeddus wedi'i roi.

Diolchodd y Cadeirydd i Pennaeth y Gyfraith a Rheoleiddio am ei gefnogaeth yn ystod y gwrandawriad a'r prosesau.

9 **Dyddiad y Cyfarfod Nesaf**

5:30pm ar 6 Ionawr, 2022

10 **Digwyddiad Byw**

Gallwch wyllo recordiad y cyfarfod [yma](#).

Daeth y cyfarfod i ben am 18:15pm.